

Beszámoló a 2008/2009. tanévről

A Debreceni Egyetem Magyar Nyelvtudományi Tanszéke e tanévben is az előzőével azonos személyi összetételben működött. A tanszék oktatói az alábbiak voltak: dr. Nyirkos István professor emeritus, Szikszainé dr. Nagy Irma, dr. Hoffmann István és dr. Kis Tamás egyetemi docensek, dr. Tóth Valéria és dr. Rácz Anita egyetemi adjunktusok, valamint dr. Póczos Rita, dr. Gyórfy Erzsébet, Szilassy Eszter, Fehér Krisztina tanársegédek. A gyermekgondozási segélyen lévő dr. Dobi Edit állását továbbra is dr. Reszegi Katalin töltötte be tudományos segédmunkatársként. A tanszék könyvtárosa (a Finnugor Tanszékkel közösen) Hoffmann Istvánné, az intézet titkára pedig Kecskemétiné Legoza Eszter volt. A szakmódszertani képzésbe óraadóként kapcsolódott be a gyakorlóiskola tanára, Sápiné Bényei Rita.

Hoffmann István mint egyedüli pályázó 2008. július 1-jétől öt évre szóló tanszékvezetői megbízást kapott a Magyar Nyelvtudományi Tanszék élére.

A doktori képzés a korábban kialakult keretben folyt: a magyar nyelvtudományi alprogram a Kertész András professzor vezette Nyelvészeti Doktori Iskola részeként működött. A doktori program hallgatói a 2008/2009. tanévben az alábbiak voltak: III. évfolyam: Nagy Judit, II. évfolyam: Bába Barbara, Szőke Melinda, valamint levelező státuszából nappali hallgatóként felvételt nyert Kovács Éva és Pásztor Éva. Mindnyájan bekapcsolódtak a tanszék oktatómunkájába is. Határon túli hallgatóként Kárpátaljáról Bak Renáta, Balla Erika és Bartha Viktória vett részt a képzésben.

A doktori alprogram a szokásos éves témabemutató konferenciáját 2008. szeptember 23–27. között rendezte meg Síkfőkúton, amelyen minden hallgatónk előadást tartott. Az alprogramban a megalakulása óta titkári feladatokat ellátó Tóth Valériát Fehér Krisztina váltotta e poszton.

A doktori program keretében került sor a tanszék oktatójának, dr. Tóth Valériának a habilitációs eljárására, aki Településnevek változástipológiája címmel nyújtott be habilitációs értekezést. A habilitált címet 2009 tavaszán sikeresen megszerezte. Dolgozata A Magyar Névtudományi Kiadványai sorozatának 14. köteteként látott napvilágot (Debrecen, 2008. 283 lap).

A tanév során 2009-ben néhány héten belül három kollégánk is sikeresen védte meg doktori értekezését. Gyórfy Erzsébet Folyóvíznevek a korai ómagyar korban, Reszegi Katalin Hegynevek a középkori Magyarországon című értekezéssel szerzett fokozatot. Mindkettőjük témavezetője dr. Tóth Valéria volt. Póczos Rita Nyelvi érintkezés a helynévrendszerekben című értekezésének megvé-

dését követően — a témavezető dr. Hoffmann István volt — 2009 júniusában születési szabadságra vonult.

A tanszéken folyó tudományos kutatómunkát e tanévben is jelentős pályázati támogatások segítették. A Nyirkos István által vezetett nemzetközi uráli névtani kutatási program keretében az OTKA támogatásával jelent meg az *Onomastica Uralica* sorozat 7. kötete, amely a korábbi döntésnek megfelelően az 5. kötethez hasonlóan folyóiratszerű szerkezetben látott napvilágot (szerk. Hoffmann István és Tóth Valéria. Debrecen–Helsinki, 2008. 168 lap).

Hoffmann István ugyancsak az OTKA által támogatott Helynévtörténeti vizsgálatok az ómagyar korból című kutatási pályázatának keretében A Magyar Névtan Kiadványai sorozatának újabb két kötete jelent meg, Tóth Valéria fent említett könyve, valamint a Helynévtörténeti Tanulmányok alább részletezendő kötete.

Továbbra is a tanszék fogadja be A. Molnár Ferencnek A szövegnyelvtudományok kérdései a magyar nyelvtörténetben című OTKA pályázatát.

Az onomasztikai kutatási program a Magyar Nyelvtudományi Társaság Névtani Tagozatával karöltve a tanév folyamán immár negyedik alkalommal rendezte meg a helynévtörténeti szemináriumot. A tanácskozásra ezúttal a szemináriumok rendszeres résztvevőinek, Zágorhidi Czigány Baláznak és Kiss Gábornak, a Vasvári Múzeum történész igazgatójának, illetőleg régészének a kedves meghívására Vasváron került sor. Ezúton is köszönjük a szíves vendéglátást, amelyhez Vas megye anyagi támogatást is nyújtott. A június 2–5. között megrendezett tanácskozás igen sűrű programot bonyolított le: a 30 előadás mellett szakmai kiadványokra is sor került. 2009-ben jelent meg a jórészt a harmadik névtani szeminárium előadásainak írott változatát bemutató Helynévtörténeti Tanulmányok 4. kötete is (szerk. Hoffmann István–Tóth Valéria. A Magyar Névtan Kiadványai 15. Debrecen. 193 lap).

A Kis Tamás által szerkesztett Szlengkutatás sorozat 6. darabjaként jelent meg a sorozatszerkesztő nagy sikerű munkájának, A magyar katonai szleng szótárának második, javított, bővített kiadása (Debrecen, 2008. 320 lap). Nyirkos Istvánnak az ugyancsak kiemelkedő népszerűségnek örvendő finn–magyar–finn zsebszótárát immár ötödik alkalommal adták ki Finnországban (Suomi–unkari–suomi taskusanakirja. Werner Södeström Osakeyhtiö, Helsinki, 2009. 963 lap). E tanévben jelent meg Szikszainé Nagy Irmának az akadémiai doktori értekezését közzétevő könyve A kérdéshalakzatok retorikája és stilisztikája címmel (Debrecen, 2008. 408 lap), valamint Györffy Erzsébetnek a korábbi, Uppsalai Egyetemen töltött ösztöndíjas időszak termékeként a *Similarities and dissimilarities between Swedish and Hungarian hydronyms* című munkája (Namn och samhälle 22. Uppsala Universitet, 2008. 50 lap).

A tanszék oktatói a fentiek mellett számos tanulmányt tettek közzé, és tartottak tudományos előadásokat különböző rendezvényeken. A Magyar Nyelvtudo-

mányi Társaság debreceni csoportja a tanév során ugyancsak gazdag programot bonyolított le. Az őszi félévben Fehér Krisztina, Nyirkos István, Hoffmann István, Tóth Valéria, Póczos Rita tartott előadást, valamint felolvasó ülés keretében köszöntötték 70. születésnapján Kornyané Szoboszlay Ágnes, a tanszék nyugalmazott oktatóját is. A tavaszi félévben pedig Györffy Erzsébet, Nyirkos István, Reszegi Katalin, Fehér Krisztina és Boros Katalin szerepelt előadással társasági ülésen. Az oktatóink által különböző konferenciákon megtartott előadások közül kiemelendő, hogy Tóth Valéria és Györffy Erzsébet 2008-ban előadással vett részt a Torontóban megrendezett XXIII. Nemzetközi Névtani Kongresszuson.

A tanszék oktatóinak munkáját különböző elismerések odaítélésével is méltányolták. Rácz Anita 2009-ben elnyerte a Debrecen Város Kultúrájáért Alapítvány alkotói ösztöndíját. Fehér Krisztina három ösztöndíjas elismerésben is részesült: 2008-ban a Tehetséges Debreceni Fiatalokért Közalapítványtól, 2009-ben pedig az Universitas Alapítványtól, illetve az MTA DAB-nak a tudományért a régióban alapítványától kapott támogatást. Tóth Valéria 2009-ben megkapta a Debreceni Egyetem Tudományegyetemi Karok elnökének elismerő oklevelét.

A tanszékről további információk találhatóak a <http://mnytud.arts.unideb.hu> honlapon.

HOFFMANN ISTVÁN